

PATVIRTINTA
Panevėžio regos centro „Linelis“
Direktoriaus 2025 m. spalio 9 d.
įsakymu Nr. V-88

**PANEVĖŽIO REGOS CENTRO „LINELIS“
ALKOHOLIO, TABAKO IR KITŲ PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO
PREVENCIJOS PROGRAMA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti bendrosios (pirminės) prevencinės veiklos veiksmingumą ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme.
2. Programa grindžiama bendradarbiavimu tarp įstaigos, šeimos ir įvairių specialistų, įgyvendinama remiantis bendrosios (pirminės) prevencijos principais, vaiko geriausių interesų ir įtraukties nuostatomis.
3. Programos turinys pritaikomas Panevėžio regos centro „Linelis“ ugdytinių amžiaus tarpsniui, individualiems poreikiams ir gebėjimams, užtikrinant visų vaikų įtrauktį. Regos sutrikimų turintiems vaikams aplinka ir veiklos pritaikomos: taikoma tiflopedagoginė pagalba, užtikrinamas sensorinis saugumas, teikiamos aiškios žodinės instrukcijos.
4. Programa rengiama ir įgyvendinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. XIV-1982 „Dėl Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų“, su ja susijusiais Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgyvendinimo planais, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento rekomendacijomis, taip pat ŠMSM ir SAM metodinėmis nuostatomis.
5. Programa skiriama kenksmingų ir psichiką veikiančių medžiagų – buitinių cheminių medžiagų, vaistų, alkoholio, tabako, nikotino gaminių (įskaitant elektronines cigaretes ir pildykles), narkotinių ir psichotropinių medžiagų – vartojimo bendrajai (pirminei) prevencijai vykdyti.
6. Programa įgyvendinama laikantis vaiko geriausių interesų, nuoseklumo, įtraukties, pozityvios prevencijos ir konfidencialumo principų.
7. Programa yra įstaigos ugdymo turinio dalis ir integruojama į ugdymo planus, socialinių-emocinių kompetencijų stiprinimą, sveikos gyvensenos iniciatyvas bei tėvų švietimą.

II. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

8. Programos tikslas – ugdyti asmenį, motyvuotą sveikai gyventi, nevartoti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų. Apsaugoti vaikus nuo atsitiktinių apsinuodijimų vaistais ir kitais cheminiais preparatais.
9. Programos uždaviniai:
 - 9.1. siekti, kad ugdytiniai suprastų neigiamą alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikį žmogaus sveikatai ir visuomenei;
 - 9.2. skatinti sveiko, turiningo gyvenimo nuostatų ir įgūdžių ugdymąsi;
 - 9.3. ugdyti kritinį mąstymą, atsakomybę už savo veiksmus ir elgesį;
 - 9.4. teikti šviečiamąją informaciją ugdytinių tėvams.

III. PROGRAMOS STRUKTŪRA IR TURINYS

10. Ši Programa yra sudedamoji ugdymo turinio dalis, ji glaudžiai susijusi su bendrosiomis programomis, ugdymo planu.
11. Turinio formavimas atsižvelgia į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo uždavinius, amžiaus tarpsnių ypatumus ir ugdytinių patirtį; tematikos apimtis ir pateikimas gilinamas didėjant savarankiškumui ir atsakomybei.
12. Programos konkretinimas vykdomas Įstaigos ir bendruomenės poreikių pagrindu; konkrečių temų pasirinkimą grupėse nusprendžia mokytojas (specialistas), atsižvelgdamas į amžių, patirtį, individualius ar grupės poreikius ir veiklų pobūdį.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

13. Bendrąją prevenciją vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai, švietimo pagalbos specialistai (psichologas, socialinis pedagogas, tiflopedagogas), visuomenės sveikatos specialistas, kiti specialistai, įgiję atitinkamą kvalifikaciją.
14. Programa integruojama į ugdymo(si) veiklas, renginius, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, saugų elgesį su technologijomis, tėvų švietimą. Rekomenduojama trukmė – ne mažiau kaip 5 val. per mokslo metus kiekvienai grupei.
15. Programos įgyvendinimą koordinuoja Įstaigos direktorius (ar įgaliotas asmuo): patvirtinamos priemonės, derinama su bendruomenės ir partnerių veiklomis, stebimi pasiekimai ir pažanga.

V. PROGRAMOS PRIEDAI

1 priedas. MOKINIŲ (UGDYTINIŲ) PASIEKIMAI, ŽINIOS, GEBĖJIMAI, ĮGŪDŽIAI IR VERTYBINĖS NUOSTATOS – IKIMOKYKLINIS IR PRIEŠMOKYKLINIS UGDYMAS

Tema	Pasiekimai	Žinios	Gebėjimai/ / įgūdžiai	Vertybinės nuostatos/ požiūris
Vaistai	Žino, kad vaistai vartojami tik sergant; supranta, kodėl negalima imti vaistų be suaugusiųjų nurodymo.	Sveikata ir jos stiprinimo būdai; netinkamo vaistų vartojimo pasekmės.	Gebėjimas atpažinti prastą savijautą ir kreiptis pagalbos į suaugusiuosius; elgtis atsargiai su vaistais.	Atsakingas požiūris į sveikatą ir vaistų vartojimą.
Buitinės cheminės medžiagos	Žino, kad buities medžiagos naudojamos tik pagal paskirtį ir laikantis saugos nurodymų.	Buities medžiagų paskirtis ir pavojai netinkamai naudojant.	Gebėjimas laikytis higienos ir saugos; pastebėti netinkamai laikomas priemones ir pranešti suaugusiems.	Savisauga ir švaros laikymasis.

Tabakas (įskaitant e. cigaretės, nikotino gaminius)	Supranta rūkymo žalą ir kad vaikams draudžiama rūkyti.	Sveikos gyvensenos ir žalingų įpročių atskirtis; pasyvaus rūkymo pavojus.	Gebėjimas vengti pasyvaus rūkymo, atsispirti siūlymams.	Neigiamas požiūris į rūkymą ir nikotino gaminius.
Alkoholiniai gėrimai	Žino, kad alkoholis ypač kenkia vaikų sveikatai; supranta, kodėl vaikams draudžiama vartoti alkoholį.	Alkoholio poveikis suaugusiajam ir vaikui; rizikos situacijos (vairavimas, vandens telkiniai ir kt.).	Gebėjimas vengti bendravimo su apsvaigusiais asmenimis, atsispirti siūlymams.	Neigiamas požiūris į alkoholio vartojimą; rūpinimasis sveikata.

2 priedas. REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA IR INTERNETINIAI IŠTEKLIAI

- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos bei Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro metodinės rekomendacijos „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos mokymo programa mokinių tėvams“, Vilnius, 2009.
- Lietuvos suaugusiųjų švietimo ir informavimo centro metodinės rekomendacijos „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programai įgyvendinti“, Vilnius, 2006.
- Ikimokyklinis ugdymas: teminiai straipsniai ir priemonės – www.ikimokyklinis.lt
- Vaiko labui – informacija tėvams ir pedagogams – www.vaikolabai.lt

https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/svietimas/ugdymo-programos/vidurinis-ugdymas/222_0603_PERZIURAI.pdf